

GRÖN FEMINISTISK EKONOMI ÄR JÄMSTÄLLD OCH HÅLLBAR

RAPPORT FRÅN GRÖNA KVINNOR

GRÖN FEMINISTISK EKONOMI ÄR JÄMSTÄLLD OCH HÅLLBAR

Energien till rapporten är hämtad från tankar under lång tid kring hur allt arbete, även det som olyckor skapar, kan bokföras som vinst i bruttonationalprodukten, BNP, att lidandet saknar ekonomiskt utrymme. Dessutom en häpnad över hur lärare i nationalekonomi fortfarande utbildar om utbuds- och efterfrågekurvor utan att tala om att det endast är en teknisk modell som inte tar upp verkliga samband, eller förklarar hur allt hör ihop. Frågar du i bokhandeln efter ekonomisk litteratur som räknar in sociala och ekologiska konsekvenser hänvisas du till bokhyllan med filosofiska verk. Frågar du sedan om ekonomisk litteratur som tar upp det obetalda arbetet kan det vara svårt att bli förstådd. Kunskap om det faktum att just det obetalda arbetet och omsorg om varandra, bär upp helheten i alla länder, ses inte som ekonomi. Ett gemensamt språk håller nu på att formuleras för att kommunicera det som verkligen sker i dag och varje dag, vid sidan av annonseringar av börsernas plus och minus. Gemensamma bilder av nödvändiga förändringar växer fram och blockeras i bästa fall inte av pågående militära övergrepp, religiös fundamentalism och klimatkatastrofer utan stärker istället krav på demokratisk jämställd omställning, en omställning som redan pågår...

Innehållsförteckning

Prolog	sid 3
Problemformulering i en omställningsekonomi	sid 4
Attityder och genus	sid 5
Människan – en tillgång	sid 7
En integrerad spelplan	sid 8
Orsak och verkan	sid 9
Ingredienserna är	sid 10
Fakta och Referenser	sid 11

Författare Ewa Larsson,
ordförande Gröna kvinnor,
Samhällsvetare,
Waldorflärare,
tidigare riksdagsledamot och M.GEI,
Full Professional Membership of the
Green Economics Institute in Oxford.

PROBLEMFORMULERING I EN OMSTÄLLNINGSEKONOMI

Hazel Henderson, är en av de skarpaste kritikerna av politik som bedrivs under national-ekonomins täckmantel och har skrivit förslag till förändring. I sin berömda tårtmodell får volymen på själva kakkbotten illustrera jordens storhet, den jord vi alla lever av. I Rio -92 beslutades om värden att mäta biologisk mångfald, biodiversity. Jordens biologiska mångfald fick ett värde. Obetalt arbete som ger mervärden och som främst kvinnor utför illustrerar Henderson är själva sylten och de fiktiva värden, olika penningtransaktioner som några lever gott av, illustrerar hon som en tunn glasyr som smetar över allt annat. Hazel fokuserar på vad pengar är, vad pengar påverkar och gör och argumenterar för kreativa finansieringslösningar runt konkreta behov. Henderson understryker att alla innovationer ställer höga krav på såväl integritet som öppenhet mot världen.

Riane Eisler, började långt bak i historien när hon ville undersöka varför det är som det är i dag och vad vi kan göra åt det. Eisler beskriver den gamla världen och en världsutveckling utifrån det matrilineära tänkandet som tidigare styrde samhällens organisering bl a genom att arv styrdes från moderssidan. Med olika maktmedel och över tusentals år har en patriarkalt styrd världsordning tagit över som prioriterar mannens dominans över kvinna och natur. Eisler går vidare till lösningar och lyfter fram dagens behov av gemensam finansiering av gemensam välfärd, "handel måste ske mellan likvärdiga parter, en partnerskapsekonomi".

Själv har jag bidragit med en skrift genom Gröna kvinnor som fokuserar på vad köns- och samhällsroller betyder. Här lyfter jag fram situationer där problemformuleringarna, de institutionella lösningarna och målformuleringarna kan få oss att tro att samhället består uteslutande av män. Kvinnors villkor och perspektiv aktualiseras endast undantagsvis och då främst som offer. Jag belyser hur nationalekonomin verksamt bidrar till detta genom att utgå från att det bara är dagens satta priser som uttrycker verkliga värden. "Economic Man" behöver kompletteras med "Economic Woman". Kvinnan och feminismen är en del av lösningen.

Bruntlandkommissionen satte ribban 1987 med att definiera hållbar utveckling. Rapporten, Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future, skrevs av Världskommissionen på uppdrag av FN. Gro Harlem Bruntland ledde kommissionen. Rapporten redogör för sambandet mellan ekonomisk utveckling och miljöförstörelse och gav förslag på en långsiktig strategi, ett överordnat mål. Världens miljörelser enades om att etablera Lester Browns begrepp från 1981 om hållbar utveckling:

” En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. ”

Vem definierar dagens behov och avgör kommande generationers behov? Vem prissätter de effekter som inte syns i balans- och resultaträkning?

ATTITYDER OCH GENUS

Kvinnor och män påverkar samhället olika genom sina olika erfarenheter och livsbe-
tingelser. Generellt har män mer pengar och spenderar dem klimatbelastande. Män styr till
överväldigande del över den politik som kan sätta regler för oetisk och miljöskadlig verk-
samhet och de äger och styr över det näringsliv som orsakar klimatförändringar. Detta görs
utifrån spelregler som är satta att maximera vinst i alla led utifrån en gammal förlegad och
ohållbar nationalekonomisk grundsyn baserad på tankar skapade utifrån en teoretisk bild
av en verklighet som aldrig existerat.

Sveriges riksbankschef ansåg i början av 2010 att ”vi går mot striktare regler inom det fi-
nansiella systemet” och uppmanade banker till att ha större buffertar för att täcka de risker
de tar. Vad han inte sade är att banker sedan tio år tillbaka även har rätt att spekulera och
investera med kundernas lönekonton. Initiativ kom samtidigt från Baselkommittén att skär-
pa de internationella kapitalkraven. Världsbanken uppmärksammade att bättre beredskap
behövs. Inget av de organ som har att påverka bankerna har uppmanat dem att ta mindre
risker. Inte ett ord sägs om att bankerna själva kan ta investeringsansvar för klimatföränd-
ringar och social utslagning.

Ett annat tonläge hade ekonomiprofessorn John Kay som samma år skrev att ”det kan bli
ännu värre”. Han ansåg att centralbankerna borde vara mer aktiva. Bankerna kör på med
”buisness as usual” och en ny bubbla kommer växa menade Kay. Eftersom de tre senaste
krascherna, Asienkrisen 1997, IT-kraschen i samband med millennieskiftet och sedan en
finanskras som allvarligaste av alla, kommer nästa att bli extremt svår, spår han. Många län-
der har redan kört sina offentliga sektorer i botten. Han föreslog då en splittring av banker,
”spararna ska inte blandas med bankens egen affärsverksamhet”. Han ville ta strukturella
grepp som försvårar upprepningar och som inte medger bankspekulation med spararnas
insatta medel.

EU:s regeringschefer ansåg också att bankerna skulle regleras men utan eget ansvar. Nya
skattefinansierade organ skulle sköta regleringen. Om penningplacering, stora som små,
i stället väljer att placera sina pengar i banker som tar socialt och ekologiskt ansvar skulle
självsanering uppstå. Några styrmedel, som att styrelser i företag görs ansvariga för ska-
dor de orsakat och att mindre banker befrias från en del regleringar som är avsedda för de
stora, underlättar omvandlingen.

**Återkommande
finanskriser
kan ses som
exempel på
urspårad
kreditdriven
konsumism.**

I en grön feministisk ekonomi tillmätts sociala villkor, miljö och ekonomi lika värde.

Gröna kvinnor argumenterar för att även aktieäggande ska följas av ett ansvar, inte bara för vinsten utan också för företagets sociala och ekologiska beteende. Det stödjer inriktningen till socialt företagande, en rörelse som omfattar allt fler. Basen i det sociala företaget är delaktighet och återinvestering i egna eller liknande verksamheter. Affärsidén är en kombination av demokrati med egenmakt och självhjälp. De sociala företagen binder ihop entreprenörskap med individens behov av arbete och samhällets behov av varor och tjänster. I Europa har sociala företag redan skapat hundratusentals nya jobb. Det är där vi är nu. Modiga politiker utan eget intresse i storbankerna, bör omgående stärka förutsättningarna för nya hållbara banker. Men utan politiskt stöd finns redan i Sverige Ekobanken, i Danmark Merkur, i Norge Cultura, i Tyskland GLS och i Holland Triodos.

En del av dem som tjänar pengar på dagens produktion av varor och organisering av handel känner sig hotade och är rädda för att förlora kontroll och marknad, de jobbar emot utvecklingen. Samtidigt som andra skyndar att organisera om sin produktion till att bli mer i linje med miljökrav och klimatarbete och ser ökade marknadsandelar och vinster hägra. Men de gemensamma spelreglernas grundförutsättningar kräver ett utvidgat ansvar. Annars blir det inget kvar åt kommande generationer och deras behov.

Lester Brown som medverkat till definieringen av hållbar utveckling och arbetet för att konkreta mål måste nås är skeptisk till om politik och näringsliv kommer klara omställning så snabbt som behövs. De anses själva ha för många fingrar i syltburken. I stället ser han scenarier där folk tar saker i egna händer, precis som när det gäller att välja en lokal bank som endast investerar i det som är hållbart. Han nämner Berlinmurens fall där flera decenniers irritation över muren fick folket att så småningom radera den. Men konstaterar att det saknas tid nu att gå och reta upp sig på irrelevansen över förd politik och verklig utveckling. Han ser också katastrofer som potentiella väckarklockor att byta inriktning och ställa om. För min del tycker jag det verkar som om människan är lite lik grodan i anekdoten. Vi ligger kvar i kastrullen trots att vattnet gradvis blir varmare. Vad Brown helt glömmer att räkna med är kvinnor som bärare av omställning. Fler kvinnor i dag utbildar sig och kan ta plats inom politik och näringsliv. Det är en del av lösningen, att tillsammans och rättvist ställa om.

MÄNNISKAN – EN TILLGÅNG

I det maximala tillväxtscenariot ses människan och naturen generellt som objekt att användas på marknaden. Företagsproduktion kommer nära individen genom reklam och media och påverkar livsförhållanden. Skräddarsydd reklam via Googles personlighetsdesign och ständig sidoreklam för alla dem som agerar på Facebook accepteras som helt naturligt. Otydliga strukturer och avsaknad av regler för hur konsumtionssamhället producerar de varor som konsumeras, varornas eller komponenters ursprung, eventuellt barnarbete, utsläpp till mark och vatten, säkerhet i arbetsmiljö samt lönevillkor och möjlighet till facklig organisering gynnar kortsiktigt tänkande och ansvarslöshet. Otydligheter om vem som tjänar på vad och vem som är vinnare eller förlorare i slutändan tycks accepteras eller marginellt efterfrågas. Konsumtionen i sig tycks vara det väsentliga. Tim Jackson resonerar om tillväxtens identitet. Hur själva konstruktionen ger individuell identitet och säger vem du är eller vill vara. Länder fortsätter mäta BNP med varandra genom internationellt sanktionerade organ, vems är störst? Trots kunskap om att välfärd och långsiktig miljöpåverkan inte ingår i måttet fortsätter det att användas. De flesta vet i dag att trafikolyckor, kärnkraftsolyckor och översvämningar fortfarande ger plus i det traditionella BNP-måttet. Miljörelsens krav på ursprungsmärkning och märkning av varors hela innehåll möts med marginella förändringar av innehållsdeklarationer, "business as usual" dominerar.

Gröna kvinnor kräver jämställda strukturer där minst femtio procent kvinnor medverkar i omställningsarbetet.

I det socialt rättvisa scenariot lyfts individens demokratiska deltagande fram som en nyckelfunktion kopplad till utveckling. Det blir ett motsatsförhållande till den fria marknadens grundförutsättning där människa och natur ses som förbrukningsvaror. Istället lyfts individens hela egna värde och potential fram som medverkande medspelare i alla delfunktioner. Men demokratiskt interaktivt samspelat deltagande kräver också ansvar för att bli hållbart. Grundläggande i resonemanget är den ojämställdhet och ojämlikhet som hela tiden verkar och som inte räknas in som något värde vid sidan av mantrat om att ökad tillväxt är definierad som en problemlösare.

Visst kan tillväxt helt odefinierat och kortsiktigt lösa problem genom att fler kommer i arbete och viss konsumtion ökar. Men långsiktigt kan samma tillväxt skapa oreparabla samhälleliga problem i form av miljöförstörelse och miljökatastrofer som i Fukushima. Genom fondplaceringar och aktieutdelningar överförs värden som inte genomgått etisk eller moralisk granskning. Globalt ser vi att både de sociala klyftorna och miljöförstörelsen har ökat sedan 1987 då mätbara hållbarhetsmål introducerades globalt av FN i Rio. Likaså har kvinno- och miljörelsens krav på förändring växt i styrka. Tydligast är kravet på att de stora bolagen, bankerna och aktieägarna ska betala ersättning till länder och eller folk som får det sämre och inte bättre genom bolagens ageranden.

De som driver på satsningar på gröna jobb ger oftast exempel på hård infrastruktur som utbyggnad av kollektiva trafiklösningar och energieffektivt byggande och boende. De möter ökad efterfrågan av energi med teknisk utveckling, energieffektivisering och investeringar i förnyelsebar energi. Men en grön omställning i samhällets produktionsled minskar inte inkomstklyftor och fattigdom automatiskt bara för att den är grön. Att forma en politik för grön utveckling utan att ge förslag till spelregler för hur den praktiskt ska genomföras både jämställt och rättvist är inte hållbart. Själva de patriarkala strukturer som alla verkar inom och där motsatsförhållanden betonas, är inte tydligt analyserade inom grön ekonomi i dag.

Det är fullständigt häpnadsväckande att de som har att hantera den havererade kapitalismen ännu inte har begripit att kvinnor och män måste utveckla och besluta om världen och framtiden tillsammans

EN INTEGRERAD SPELPLAN

Tidigare FN-fokus på ekonomiska effekter av klimatförändringar ska nu i Rio utvidgas till att inkludera sociala effekter. En självklarhet kan många tycka, den tidigare ensidiga kopplingen att fernissa, eller "greenwash" dagens näringsliv inom befintliga ekonomiska maktstrukturer, har gett klimat ett tekniskt språk och tekniska problemlösningar, vilket mest lockat män till förhandlingsbordet. Denna könsselektering sker med någon outgrundlig automatik såväl hos regeringar som hos mellanstatliga och icke-statliga organ, NGO:s.

Även tidigare FN-fokus på jämställdhet som en "kvinns offer fråga", kvinnor är fattigast bland de fattiga, kvinnor våldtas som krigshandling, mäns generella våld mot kvinnor och kvinnors svårigheter att själva bestämma över sin kropp i vissa religiöst fundamentalistiska länder, detta har mest lockat kvinnor till förhandlingarna när det gäller FN:s arbete med Kvinnokommissionen och Platform for Action. Kvinnor har samlats för att kräva inflytande och makt genom kvotering och lika lön. Kvinnor kräver rätten till att själv bestämma över sin kropp, sexuell och reproduktiv hälsa och att få utbilda sig och dela ansvar för hem och barn. Regeringarnas förhandlingsdelegationer har dominerats av kvinnor liksom mellanstatliga och icke statliga organ också gjort.

Än har inte slutsatsen officiellt dragits till att kvinnor är en del av lösningen för en hållbar planet. Men kön måste självfallet integreras i alla processer för att rättvisa ska uppnås. Detta är en grundläggande förutsättning för alla processer och ska nu gälla för Rio+20. Principerna i Riodeklarationen är ett övergripande ramverk för utvecklingen av rättvisa och effektiva strategier för begränsning och anpassning till klimatförändringar. Av de mer än en miljard kvinnor som lever i extrem fattigdom finner vi 700 miljoner på landsbygden. Av de 925 miljoner människor som konstant går hungriga är 60 procent kvinnor. Vi vet också att kvinnor utför två tredjedelar av allt arbete i världen men tjänar endast 10 procent av världens inkomster och äger 1 procent av världens tillgångar. Det är där vi tar avstamp när vi kräver omedelbar transformering av ekonomiska strukturer så att hänsyn till jämställdhet och rättvisa väger lika tungt som miljöhänsyn när nya regler för handel och utbyte av tjänster formuleras.

ORSAK OCH VERKAN

Ingen nekar i dag till att både klimatförändringar och sociala klyftor ökar i hela världen. Den skyldige tycks dock finns någon annanstans än vid det egna bordet. Enligt EU:s beräkningar skulle en årlig ekonomisk insats för att "rädda" klimatet kosta en tiondel av vad världens regeringar lägger ner per år på militär upprustning. Exemplet tydliggör att klimathotet inte främst är en ekonomisk fråga utan en strukturell fråga. Jag lägger gärna till att det också är en enögd enkönad fråga, än så länge.

Näringslivet ska nu "rädda världen" säger alltför många politiker världen över. Svenska ledande politiker fortsätter att låta sina fondplanerare placera deras pengar i vapenhandel, tobaksindustri och kärnkraft. De anser sig inte själva ha ansvar då det inte är de som placerar. Faktum är att denna dubbelmoral aldrig sanktionerats vilket blir tydligt när den lyfts fram i dagsljuset av undersökande journalister. I Sverige kunde vi läsa i en större morgontidning att en styrande minister med ansvar för bankerna, själv äger fondandelar i samtliga storbanker. En annan betydelsefull minister äger fonder hos vapentillverkare samtidigt som han ska granska att Sverige inte exporterar vapen till krigförande diktaturer, vilket vi gör.

Hur ser då alternativen ut för att ansvar ska kunna både utkrävas och tas? Hur ska vi få pengarna att jobba för det som inte skadar andra människor eller miljön utan i stället verkar för en långsiktigt jämställd och hållbar utveckling? Vi menar, precis så som många andra, att stora företag ska hållas ansvariga för de skador de orsakar. Så sker i de länder som har miljölagar, fackföreningar och sociala klausuler att följa. Men i många länder där fondplacering i dag skördar ekonomiska vinster saknas lagstiftning för att skydda miljö- och människa. Korruption inom domstol, politik och polis gynnar den som betalar mest. Här borde rimligen aktieägarna själva kunna ställas till svars för vad deras uttag åstadkommer. En svensk minister med ansvar för utrikespolitik placerar pengar i hela 18 fonder där flera återfinns i icke namngivna ryska banker och oljebolag. Han placerar inga pengar i sitt eget land. Om placerare själva fick ta ett personligt ansvar för på vilket sätt vinst kom till skulle produktion snabbt styras om. Ett sådant ansvar skulle göra alla fonder etiska. Företagens eget ansvar för skador på miljö- och människa kan göras tydligt så att det vid årsredovisningar går att mäta dess påverkan. Ofta talar vi om att den som åsamkar skada ska betala, det är dags att genomföra det nu. Dessutom kan skattelättnader ges till dem som medverkar i t ex energiomställning, från fossilt till förnybart.

Gröna kvinnor lyfter fram tankar kring hur en ekonomisk modell baserad på olika ingredienser om hur ett gott liv kan levas skulle kunna se ut. Här är jämställd kunskap integrerad i den allmänna utbildningen och möjligheter till självförverkligande utifrån basala behov grundpelare för att ekonomin ska ses som uthållig och hållbar. Det är principer som relaterar till mänsklig utveckling genom ett gott liv och möjliggör respektfullt samspel mellan individer, djur och natur. Människan är den centrala utgångspunkten och interaktiv medspelare. Med människan i centrum blir mänsklig tillväxt också ett mål.

Ingredienserna är: Att ha kontroll över egna möjligheter; att kunna ta ansvar och inse konsekvenser av handlingar; att det som utförs ger miljöbalans; att själv kunna utveckla kompetens som inger hopp och framtidstro; att ha möjlighet till val som samstämmer med egna visioner; att ha andlig frihet; att ha kulturell integritet; att tillmätas social respekt; att ha möjlighet till politiskt och civilt deltagande; att kunna förstå sitt släktskap och sitt beroende av allt och alla; att ha möjlighet till god hälsa, säkerhet och trygghet; att ha möjlighet till personlig tillfredsställelse; att kunna delta i produktion; att ha frihet att handla och utbyta tjänster med andra.

Grundläggande blir alltså att människan "maximeras" och står över det materiella. När hon kopplas fri från strömmen av konsumism, där den implementerade ekonomiska föreställningen är att mer personlig konsumtion är en förutsättning för samhällsutveckling, öppnas vägen för helt nya mål och framtidsvisioner.

**Grön
feministisk
ekonomi är
hållbar.**

Omställning sker genom arbete och gröna jobb får en ny mening för en uthållig ekonomi när den sociala dimensionen ges lika värde som den ekologiska och ekonomiska. Ett jämställt och rättvist holistiskt perspektiv av varor och arbete kan göra att gröna jobb blir jobb för alla. Samspelet mellan människor i samhället blir avgörande, det kallar jag för en grön feministisk ekonomisk utveckling som blir hållbar både i dag och för kommande generationer.

De grundläggande ekonomiska strukturerna behöver alltså omformas, transformeras. Kvinnor gör mindre klimatavtryck än män, de har en mer hållbar livsstil inte endast för att de är fattigast och äger minst utan för att de utför allt obetalt arbete som ett samhälle inte kan klara sig utan. Det är kvinnor som ska vara förebilder i det hållbara omställningsarbetet. Kvinnor måste kunna få ta aktiv del i arbetet på sina villkor, kvotering är ett redskap för att skyndsamt göra det möjligt. Ett annat redskap är införande av genus budget som visar hur och vad budgeten gynnar, på så sätt blir utvecklingen tydlig. Alla de olika parametrar som nämnts ovan kan vävas in när pengar ska fördelas. De blir då ett redskap som gör det möjligt att bedöma om investeringar medger t ex social respekt och vad konsekvenserna blir för dem som arbetar och för miljön. Egentligen är det självklarheter som kommer att göra det roligt att jobba, producera och idka handel. Det blir mer tillfredställande att konsumera när varje varas eget värde är känt och ger faktiska mervärden i alla led. Grön feministisk ekonomi är hållbar.

REFERENSER

Hazel Henderson,
Det falska prästerskapet
1982 & Building a Win-Win World 1996.
Riane Eisler,
Bågaren och svärdet – vår historia,
vår framtid 1987 & Real Wealth
of the Nation 2007
Elinor Ostrom,
Governing the Commons 1990
Lester R. Brown,
Plan B 4.0 Uppdrag: rädda
civilisationen! 2009

Ewa Larsson,
Transform Economic Structures
for a Gender-Equal and Sustainable
Development 2010
Tim Jackson,
Välfärd utan tillväxt 2011
John Kay,
Financial Times 2010
Artikel i NICC 2010 av Minu Hemmati
och Ulrike Röhr
Artikel Göteborgsposten
av Annika Laurén Ekobanken, 2012
Artikel i SvD 8 april 2012
av Carolin Neurath

FAKTA

Bruttonationalprodukten (BNP) är utan tvekan det mest spridda måttet på ett lands utveckling. mäter ekonomisk aktivitet, eller mer exakt värdet av total konsumtion av varor och tjänster, bruttoinvesteringar, samt export minus import. Ekonomisk tillväxt definieras idag som en ökning av BNP, det vill säga en ökning av varor och tjänster som produceras i en ekonomi.

Bruttonationalinkomsten (BNI) är ett mått som visar på den ekonomiska aktiviteten i ett land. Precis som BNP är BNI ett mått på tillväxt men möjligen är BNI mer rättvisande eftersom det på ett bättre sätt tar hänsyn till landets ekonomiska aktivitet gentemot utlandet. Det är dock endast i en handfull länder som skillnaden mellan BNI och BNP är betydande.

MR, Mänskliga rättigheter, lång förhistoria men beslutades i FN 1948 i New York, § 1 alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter.

UNCED, FN:s Konferens för Miljöutveckling, Stockholmskonferensen 1972 med rekommendationer för aktion.

CEDAW, Konventionen om att eliminera diskriminering av kvinnor, lång förhistoria men antogs 1967 av FN:s generalför-samling. En konvention med samma portal trädde i kraft 1981. Över 90 % av världens länder har undertecknat CEDAW, som är juridiskt bindande.

FN:s Plattform for Action, en handlingsplan med lång förhistoria som antogs på FN:s fjärde kvinnokonferens i Beijing 1995. Tolv mål varav ett handlar om kvinnor och ekonomi och ett om kvinnor och miljö. Handlingsplanen följs upp varje år av FN:s Kvinnokommission. Allt fler länder med olika religiösa motiv har svårt att acceptera skrivningar som antagits om sexuell och reproduktiv hälsa. I synnerhet kvinnans rätt till sin kropp och möjligheter att avbryta graviditet.

FN:s Milleniumsmål antogs 2000 av 189 länder. Deklarationen består av åtta mätbara mål varav ett är ökad jämställdhet och ett att säkra en hållbar utveckling. Fattigdom ska vara bekämpad till 2015. Milleniummålen ska underlätta för regeringar, mellanstatliga organ och enskilda organisationer att fokusera på ett fåtal, klart avgränsade, tidsbundna och mätbara mål. De ska också kunna användas i bredare informations-, utbildnings- och opinionsinsatser. Milleniummålen är centrala för utvecklingssamarbetet runt om i världen, för första gången finns en gemensam agenda för den globala utvecklingen. Mil-lenniummålen är integrerade i all FN:s verksamhet och följs upp varje år.

UNCED i Rio de Janeiro 1992 efter långt förspel, fem överenskommelser varav två bindande.

COP, start Berlin 1995 samma år som den stora kvinnokonferensen hölls i Peking. Parallellt med COP 1 hölls ett kvinnofo- rum kallat "Solidarity in the Greenhouse" där dryga 200 kvinnor representerande 25 olika länder diskuterade hur klimat- förändringar skulle motverkas. Därpå följande COP konferenser återspeglade inte kvinnors livsvillkor. COP 6 lyfte kvinnors rätt till medverkan i delegationer. Efterföljande COP möten har kvinnor arrangerat sidoevenemang där energi kopplat till klimat varit en avgörande fråga. Nätverket GenderCC – Women for Climate Justice bildades efter COP 9 i Milano, med mål att "mainstreaming gender into the climate change regime".

UN Women startades upp 2011 med säte i New York. Den strategiska planen innehåller fem temaområden, ett är att stärka kvinnors deltagande som ekonomisk aktör, ett att göra jämställdhetsprioriteringar i budget och de ska öka kvinnors delta- gande på ledande positioner samt integrera jämställdhet inom hela FN.

Grafisk form Anita Sand. Bilder Ewa Larsson.

GRÖNA KVINNOR VILL HA JÄMSTÄLLDHET NU!

Gröna kvinnor är en unik feministisk fristående kvinnoorganisation med jämställdhet, miljö och ekonomi som fokusområden, vi ser till helheten.

Vi kopplar ihop samhällsleken så som mäns våld mot kvinnor och våld mot naturen, Moder Jord och kräver nolltolerans.

Genom att belysa sammanhang mellan människa, samhälle och natur, stärker vi kvinnor att ta aktiv del i samhällsdebatten och i demokratiska beslutsprocesser, minst 50 procent kvinnor ska alltid medverka.

Vi synliggör kvinnors större fattigdom i världen och visar på strukturella samband mellan ojämställdhet, miljöförstöring, krig och patriarkala strukturer.
FN bör inrätta ett globalt ekonomiskt säkerhetsråd;

Vi belyser hur välfärd vilar på naturens tjänster, omvårdnad om varandra och socialt frivilligt organisationsarbete, grundläggande faktorer som i dag tillmäts ringa betydelse och ringa ekonomiskt värde;

Vi tydliggör patriarkal uppbyggnad av dagens energisystem, ser samband mellan uranbrytning, kärnkraft, kärnavfall och kärnvapen samt visar vägen till självförsörjande förnybara energisystem;

Vi ger en jämställd bild av sexualitet och arbetar mot sexuell underordning konstruerad och konserverad genom sexualisering av offentliga rum och mediernas generella beskrivningar av en enkönad våldsamt och girig värld;

Vi anser att kemikalier tydligt ska namnges i innehållsförteckningar.
Försiktighetsprincipen och omsorg om människa och miljö ska vägleda all användning av kemikalier och nanoämnen;

Vi uppmärksammar hur och vem som förorenar vatten, kräver stärkt lagstiftning och sanktioner samt att FN inrättar en Kemikaliepanel;

Vi arbetar för en feministisk grön ekonomisk omställning och ger förslag på omställningsingredienser för långsiktig, jämställd och hållbar utveckling;

FRAMTIDEN ÄR NU, BLI MEDLEM , SÄTT IN MINST 50 KR PÅ PLUSGIRO: 466359-7

www.gronakvinnor.se